

Олімпійській академії України – 25 років: сторінки історії та сьогодення

Марія Булатова, Валентина Єрмолова

АННОТАЦІЯ

В статті освітлена 25-літня діяльність Олімпійської академії України по формуванню цілостної системи олімпійського образования в Україні. Представлен анализ реалізації основних напрямлений діяльності Олімпійської академії України, ее роли в развитии олімпійського образования в стране и ее места в развитии международного олімпійського движения. Намечены перспективи дальнейшого развития олімпійського образования в Украине.

Ключевые слова: Олімпійська академія України, олімпійське образование, высшие учебные заведения, общеобразовательные школы, учащаяся молодежь.

SUMMARY

The article describes the 25-year activity of the Olympic Academy of Ukraine on formation of a holistic system of Olympic education in Ukraine. There is given the analysis of implementing the main activities by the Olympic Academy of Ukraine, its role in the development of Olympic education in the country and its place in the development of the international Olympic movement. There are outlined the prospects of further development of Olympic education in Ukraine.

Key words: Olympic Academy of Ukraine, Olympic education, universities, secondary schools, students.

Олімпійську академію України було створено 20 вересня 1991 р. відповідно до рекомендацій Міжнародного олімпійського комітету та за підтримки Національного олімпійського комітету України, який з перших днів своєї діяльності надавав великого значення популяризації олімпійських ідеалів та поширенню знань про олімпійський рух, олімпійський спорт та Олімпійські ігри.

Ініціатором створення ОАУ стало тодішнє керівництво Національного олімпійського комітету України: президент Валерій Борзов, перший віце-президент Володимир Кулик та віце-президент, ректор Київського державного інституту фізичної культури Володимир Платонов.

Із моменту утворення Олімпійської академії України її діяльність була спрямована на розвиток і зміцнення олімпійського руху в нашій країні, духовне збагачення людей, поширення обміну цінностями світової культури під знаком ідей і принципів олімпізму.

Основними напрямками діяльності ОАУ стали: олімпійська освіта у вищих навчальних закладах, олімпійська освіта в загальноосвітніх школах та дошкільних навчальних закладах, видавничі і міжнародна діяльність, наукові дослідження з проблем «Жінки і спорт», «Чесна гра», «Охорона навколишнього середовища», «Збереження здоров'я спортсменів», «Маркетинг в олімпійському спорті», робота з ветеранами олімпійського спорту, співпраця з центром «Спорт для всіх» і засобами масової інформації.

Перша сесія Олімпійської академії України. Київ, 1991 р.

Аналізуючи діяльність Олімпійської академії України, не можна не повернутися в минуле, щоб віддати шану тим, хто починав цю непросту і дуже важливу роботу в справі виховання й освіти підростаючого покоління.

Першим президентом Олімпійської академії України було обрано у 1991 р. доктора педагогічних наук, професора Вадима Запорожанова, а деканом ОАУ – кандидата педагогічних наук, професора, заслуженого тренера України Валерія Бойка.

Знаковою подією для всієї олімпійської сім'ї України стало проведення у 1992 р. кон-

Валерій Борзов – президент НОК України (1991–1998 рр.)

Володимир Кулик – перший віце-президент НОК України (1991–1998 рр.)

Володимир Платонов – віце-президент НОК України (1991–1998 рр.)

Президент ОАУ (1991–1995 рр.)
доктор педагогічних наук,
професор Вадим Запорожанов

Декан ОАУ (1991–1995 рр.)
кандидат педагогічних наук,
професор Валерий Бойко

Обговорення в МОК стратегії олімпійської освіти в Україні. Лозанна, 1993 р.

Мирослав Герцик у 1993–2006 рр. керував Львівським обласним відділенням ОАУ

Оксана Вацеба – керівник Львівського обласного відділення ОАУ (з 2006 р.)

Микола Олейник у 1993–2006 рр. керував Харківським обласним відділенням ОАУ

Сергій Єрмаков – керівник Харківського обласного відділення ОАУ (з 2006 р.)

курсу серед поетів і композиторів країни з метою створення гімну Національного олімпійського комітету України. Переможцем стала «Олімпійська величальна», створена поетом-піснярем Юрієм Рибчинським і композитором Геннадієм Татарченком. Гімн НОК вперше пролунав на «Балу чемпіонів» в тому самому 1992 році.

Почали утворюватися обласні відділення Олімпійської академії України. У 1993 р. були

Михайло Бака у 1993–2007 рр. – член виконавчого комітету ОАУ і голова Ради ветеранів фізичної культури і спорту України

засновані Львівське відділення (його очолив ректор Львівського державного інституту фізичної культури – нині Львівського державного університету фізичної культури – професор Мирослав Герцик, якого у 2006 р. на посаді керівника відділення ОАУ змінила проректор Львівського державного університету фізичної культури професор Оксана Вацеба) і Харківське відділення (під керівництвом ректора Харківської державної академії фізичної культури, професора Миколи Олейника, наступником якого у 2006 р. став проректор Харківської державної академії дизайну і мистецтва професор Сергій Єрмаков).

У своїй діяльності Олімпійська академія України одним із важливих напрямів вважає роботу, націлену на підтримку й подальший розвиток ветеранського руху – використання значного потенціалу ветеранів олімпійського спорту, які й сьогодні активно сприяють розвитку олімпійського руху, пропаганді здорового способу життя та творчого довголіття, а також передають свій досвід молодому поколінню.

Починаючи з 1993 р., значний внесок у консолідацію діяльності Олімпійської ака-

демії України та інших організацій з питань ветеранського руху зробив Михайло Бака – член виконкому ОАУ, який тривалий час очолював Раду ветеранів фізичної культури і спорту України.

Для повноцінного забезпечення розвитку системи олімпійської освіти в 1992–1993 рр. Національним олімпійським комітетом України, Олімпійською академією України спільно з Українським державним університетом фізичного виховання і спорту було розроблено багаторічну програму науково-дослідницької, освітньої та видавничої діяльності.

Програму було детально обговорено з сьомим президентом МОК Хуаном Антоніо Самаранчем, керівниками департаментів і провідними фахівцями МОК, вона отримала всебічну підтримку з боку цієї міжнародної організації.

Для втілення програми в життя необхідно було відповідно підготувати педагогічні кадри. Важлива роль у процесі підготовки таких фахівців відводилася вищим навчальним закладам фізичного виховання і спорту.

Перший у світі підручник для спеціалізованих вищих навчальних закладів «Олімпійський спорт», підготовлений професорами В. М. Платоновим і С. І. Гуськовим

Реалізація програми почалася зі створення навчально-методичного забезпечення олімпійської освіти. Професорами В. М. Платоновим і С. І. Гуськовим було підготовлено і видано перший у світі офіційний підручник «Олімпійський спорт» для використання в навчальному процесі вищих навчальних закладів з питань підготовки педагогічних кадрів сфери фізичного виховання і спорту – тренерів, учителів фізичної культури, науково-педагогічних працівників. Він був випущений видавництвом «Олімпійська література», створеним у 1994 р. в НУФВСУ відповідно до довгострокової програми співпраці з МОК і НОК України.

На Олімпійському конгресі століття, що пройшов у Парижі в 1994 р., з ініціативи президента МОК Хуана Антоніо Самаранча відбулася презентація підручника. Видання отримало високу оцінку і було рекомендоване для використання в системі олімпійської освіти та підготовки фахівців у різних країнах. Друга книга підручника, а також його англійська версія, вийшли у світ у 1997 р. З ініціативи МОК і за його фінансової підтримки скорочена англійська версія двотомного підручника була відправлена в усі національні олімпійські комітети і рекомендована до використання в системі олімпійської освіти.

Презентація підручника «Олімпійський спорт», організована президентом МОК Х. А. Самаранчем (другий від правого). Париж, 1994 р.

У 1992 р. у Київському державному інституті фізичної культури (нині Національний університет фізичного виховання і спорту України) було відкрито першу в світі кафедру олімпійського і професійного спорту, а дисципліна «Олімпійський спорт» стала складовою частиною навчального плану. Унікальність введення цієї дисципліни полягала в тому, що вперше в світі її предметна складова об'єднала знання з історії та розвитку олімпійського руху, його ідеалів і принципів, місця в сучасному суспільстві, організаційно-правових, соціально-економічних, політичних і гуманістичних засад олімпійського спорту.

Ініціативу головного галузевого вищого навчального закладу країни підхопили інші навчальні заклади: кафедри олімпійського спорту були створені у Львівському державному інституті фізичної культури (нині Львівський державний університет фізичної культури), Дніпропетровському державному інституті фізичної культури і спорту, Донецькому державному інституті фізичної культури і спорту та Харківському державному інституті фізичної культури України (нині Харківська державна академія фізичної культури), а в подальші роки – і на факультетах фізичного виховання про-

відних педагогічних вищих навчальних закладів країни.

Сьогодні вивчення навчальних дисциплін «Історія олімпійського руху» (150 год., 5 кредитів) і «Олімпійський спорт» (180 год., 6 кредитів) є обов'язковим для студентів спеціалізованих вищих навчальних закладів на рівні бакалаврату і магістратури. Дисципліна «Олімпійський спорт» є частиною програми підготовки аспірантів і слухачів курсів підвищення кваліфікації.

Зміст дисциплін охоплює комплексні модулі, присвячені Олімпійським іграм Стародавньої Греції, відродженню Олімпійських ігор, структурі міжнародного олімпійського руху, правовим основам олімпійського руху, економічним програмам олімпійського руху, олімпійському спорту і політиці, історії і тенденціям розвитку програм Олімпійських ігор, актуальним питанням сучасного олімпійського руху у світі та Україні, олімпійській освіті тощо.

У 1993 р. Олімпійська академія України спільно з Українським державним університетом фізичного виховання і спорту ініціювали і провели в Києві, під патронатом МОК і НОК України, міжнародний науковий конгрес «Сучасний олімпійський спорт», в якому взяли участь близько 200 фахівців із 21 країни.

Навчальна дисципліна «Олімпійський спорт» стала складовою частиною навчальних планів вищих навчальних закладів України

Учасники першої сесії ОАУ для молодих учених «Молодь України і олімпізм». Харків, 1994 р.

Президент ОАУ (1995–1999 рр.) кандидат педагогічних наук, професор **Анатолій Єфімов**

Декан ОАУ (1995–1999 рр.) – кандидат педагогічних наук, доцент **Юрій Крюков**

Президент МОК Хуан Антоніо Самаранч серед учасниць міжнародної конференції МОК «Жінки і спорт» (від лівої): **Марія Булатова (Україна), Нонна Гапріндашвілі (Грузія), Лариса Шахліна (Україна)**. Лозанна, 1996 р.

Учасниками цього конгресу було прийнято рішення про регулярне проведення таких форумів один раз на два роки після завершення Ігор Олімпіад або зимових Олімпійських ігор.

У цьому самому 1993 році з ініціативи Львівського державного інституту фізичної культури та Львівського обласного відділення Олімпійської академії України у Львові відбулася науково-практична конференція «Спорт і національне відродження».

1993 рік став важливим в історії ОАУ: було встановлено ділові контакти Олімпійської академії України з Міжнародною олімпійською академією, які згодом переросли в тісну і плідну співпрацю.

Олімпійська академія України намітила низку заходів, присвячених святкуванню 100-річчя олімпійського руху сучасності, в рамках яких у 1994 р. в Харкові було проведено першу сесію ОАУ для молодих учених «Молодь України і олімпізм»; відбувся конкурс наукових робіт, у яких розкривалися історичні, соціологічні й економічні проблеми сучасного олімпійського спорту, а також теорія та методика підготовки спортсменів.

Голова комісії «Жінки і спорт» Олімпійської академії України доктор медичних наук, професор **Лариса Шахліна** – одна з провідних фахівців світу з питань охорони здоров'я спортсменок. Рим, 1998 р.

Після закінчення чотириріччя з моменту утворення Олімпійської академії України, на її звітно-виборній сесії, що відбулася в 1995 р., президентом ОАУ було обрано завідувача кафедри теорії та методики фізичного виховання Українського державного університету фізичного виховання і спорту, кандидата педагогічних наук, професора **Анатолія Єфімова**, а деканом ОАУ – кандидата педагогічних наук, доцента Українського державного університету фізичного виховання і спорту, почесного майстра спорту **Юрія Крюкова**.

Друга половина 1990-х років була відзначена першими спробами інтеграції олімпійської освіти у практику роботи загальноосвітніх шкіл України, а також періодом розширення мережі регіональних відділень ОАУ. Тоді свою діяльність почали: у **1996 р.** – Кіровоградське відділення

(його очолив декан факультету фізичного виховання Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, доцент **Сергій Воропай**); у **1998 р.** – Івано-Франківське відділення (керівником було обрано завідувача кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, професора, заслуженого працівника освіти України **Богдана Мицкана**, якого на посаді керівника відділення в 2010 р. змінив молодий учений, майстер спорту **Юрій Олійник**).

Розширення участі жінок в олімпійському русі, їхні високі досягнення в спорті на національному і світовому рівнях, висока зацікавленість світової спільноти у розвитку жіночого спорту перебувають під пильною увагою МОК. Олімпійська академія України, починаючи з участі у першій міжнародній

Сергій Воропай – керівник Кіровоградського обласного відділення ОАУ (з 1996 р.)

Богдан Мицкан у 1998–2010 рр. керував Івано-Франківським обласним відділенням ОАУ

Юрій Олійник – керівник Івано-Франківського обласного відділення ОАУ (з 2010 р.)

Марія Булатова з України (в центрі групи) – серед учасниць міжнародної конференції МОК «Жінки і спорт». Віндхук, 1997 р.

Магістри кафедри історії олімпійського та спортивного руху НУФВСУ, 2014 р.

Президіум пленарного засідання міжнародної наукової конференції «Молода спортивна наука України». Львів, 2012 р.

конференції МОК «Жінки і спорт» (Брайтон, Велика Британія, 1994 р.), активно задіяна у вирішенні соціально значущих проблем розвитку жіночого спорту.

У 1997 р. Олімпійська академія України була однією з організаторів II міжнародного наукового конгресу «Сучасний олімпійський спорт», що зібрав близько 500 учених і фахівців-практиків сфери олімпійського спорту з 63 країн. До офіційної програми цього форуму увійшли 246 доповідей. Під час конгресу було зроблено 125 доповідей на секційних засіданнях та 112 стендових доповідей. Робота проводилася за дев'ятьма напрямками: «Соціально-філософські, економічні, правові та організаційно-управлінські аспекти олімпійського спорту», «Сучасні технології у спорті», «Харчування спортсмена, засоби стимуляції», «Система підготовки спортсменів в олімпійському спорті», «Медико-біологічні основи спорту вищих досягнень», «Рухова активність різних груп населення. Спорт для всіх», «Система олімпійської освіти та діяльність центрів олімпійської освіти», «Спортивна орієнтація та відбір у структурі багаторічної підготовки», «Управління рухами в спорті». Також від-

булася презентація нових книг, випущених видавництвом «Олімпійська література», яке функціонує в Українському державному університеті фізичного виховання і спорту (нині – НУФВСУ).

У тому самому 1997 році з ініціативи Львівського державного інституту фізичної культури та Львівського обласного відділення ОАУ було започатковано проведення міжнародних наукових конференцій для молодих учених «Молода спортивна наука України», які в подальшому стали регулярними. За період з 1997 по 2016 рр. на ці представницькі форуми з усіх куточків України та із зарубіжних країн збираються магістранти, аспіранти і молоді вчені, які діляться результатами своєї науково-дослідницької діяльності, ведуть дискусії з різних аспектів олімпійського руху, підготовки спортсменів в олімпійському спорті й олімпійської освіти.

У цей час також проводилася робота зі створення наукової спеціальності «Олімпійський спорт» і реформування системи підготовки науково-педагогічних кадрів.

Відповідно до наказу Вищої атестаційної комісії України від 13 березня 1997 р. № 86

з 1997 р. почалася підготовка фахівців вищої кваліфікації – магістрів, кандидатів наук і докторів наук за спеціальністю «Олімпійський і професійний спорт».

Важливим етапом у становленні вітчизняної системи олімпійської освіти було створення в 1992 р. у Київському державному інституті фізичної культури центру олімпійських досліджень і освіти, мета якого – розширення наукових досліджень у галузі олімпійського спорту й освіти. Пізніше філії центру відкрилися в профільних вищих навчальних закладах Львова, Харкова, Дніпропетровська та Донецька.

У 1995–1999 рр. Олімпійською академією України було зроблено перші кроки, спрямовані на поширення олімпійських цінностей серед молоді. Так, у 1996 р. видано україномовну версію навчального посібника для педагогів «Твоя перша сходінка до Олімпу», підготовлену колективом авторів на чолі з Діаною Біндер і рекомендовану Комісією МОК у справах Міжнародної олімпійської академії та олімпійської освіти. Підручник містив багатий дидактичний матеріал і розвиваючі ігри, які сприяють інтеграції олім-

Валентина Ермолова (перша від правої на правому знімку), – учитель-методист фізичної культури, директор першого в Україні кабінету олімпійської освіти зі своїми вихованцями. Київ, 1998 р. На знімку ліворуч – урок в кабінеті олімпійської освіти цієї школи

Навчальний посібник для педагогів «Твоя перша сходінка до Олімпу», 1996 р.

Президент ОАУ (з 1999 р.), доктор педагогічних наук, професор Марія Булатова

Декан ОАУ (з 1999 р), доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор Юрій Мічуда

пійської освіти в навчальний процес загальноосвітніх установ.

У 1998 р. з метою поширення олімпійських цінностей серед школярів, ознайомлення їх з історією олімпійського руху та Олімпійських ігор, з олімпійськими чемпіонами і призерами Ігор у школах України почали створюватися кабінети олімпійської освіти. Перший із них був обладнаний у загальноосвітній школі № 45 м. Києва з ініціативи вчителя-методиста фізичної культури Валентини Єрмолової.

У 1999 р. на сесії Олімпійської академії України президентом ОАУ було обрано доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри НУФВСУ Марію Булатову, а деканом ОАУ – завідувача кафедри менеджменту та економіки НУФВСУ, доктора наук з фізичного виховання, професора Юрія Мічуду. Вони очолюють ОАУ і нині.

Наприкінці 1990-х – на початку 2000-х років створювалися нові обласні відділення Олімпійської академії України. У 1999 р. було відкрито Сумське відділення, яке очолив ректор Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, кандидат педагогічних наук, професор, заслужений працівник фізичної культури і спорту України Анатолій Кудренко.

У 2000 р. створено Житомирське обласне відділення ОАУ, керівником якого було обрано завідувача кафедри теорії та методики фізичного виховання Житомирського державного університету імені І. Франка, майстра спорту міжнародного класу, професора Рустама Ахметова, а в 2011 р. його наступницею

на посаді керівника відділення стала декан факультету фізичного виховання і спорту того ж університету, доцент Тамара Кутек.

У 2000 р. розпочало роботу Дніпропетровське обласне відділення ОАУ, яке очолив ректор Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, професор, дворазовий призер Олімпійських ігор, чемпіон світу, заслужений майстер спорту, почесний працівник фізичної культури і спорту України Віктор Савченко.

Керівником створеного 2001 р. Вінницького обласного відділення ОАУ став декан директор Інституту фізичного виховання і спорту Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського, доцент Володимир Яковлів.

У цьому самому році було утворено Миколаївське обласне відділення ОАУ. Його керівником було обрано, доцента кафедри спортивних ігор Миколаївського національного університету імені В. Сухомлинського, заслуженого працівника фізичної культури і спорту України Юрія Кулакова, якого у 2015 р. змінив завідувач кафедри фізичної культури і спорту Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова доцент Олександр Яцунський.

У 2001 р. було відкрито Тернопільське обласне відділення ОАУ, котре очолив доцент Тернопільського педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Володимир Омеляненко, якого в 2011 р. змінив доцент кафедри фізичного виховання того самого університету Андрій Огнистий.

Анатолій Кудренко – керівник Сумського обласного відділення ОАУ (з 1999 р.)

Рустам Ахметов у 2000–2011 рр. керував Житомирським відділенням ОАУ

Тамара Кутек – керівник Житомирського обласного відділення ОАУ (з 2011 р.)

Віктор Савченко – керівник Дніпропетровського обласного відділення ОАУ (з 2000 р.)

Володимир Яковлів – керівник Вінницького обласного відділення ОАУ (з 2001 р.)

Юрій Кулаков – у 2001–2015 рр. керівник Миколаївського обласного відділенням ОАУ

Олександр Яцунський – керівник Миколаївського обласного відділення ОАУ (з 2015 р.)

Володимир Омеляненко – у 2001–2011 рр. керівник Тернопільського обласного відділення ОАУ

Андрій Огнистий – керівник Тернопільського обласного відділення ОАУ (з 2011 р.)

Неллі Булкина – керівник Луганського обласного відділення ОАУ (2002–2014 рр.)

Олексій Демінський – керівник Донецького обласного відділення ОАУ (2004–2014 рр.)

Наталія Турчина в 2003–2007 рр. керувала Київським міським відділенням ОАУ

Іван Вржесневський – керівник Київського міського відділення ОАУ (з 2007 р.)

Юрій Ячнюк – керівник Чернівецького обласного відділення ОАУ (з 2003 р.)

У 2002 р. було утворено Луганське обласне відділення ОАУ, котре очолила доцент кафедри фізичного виховання Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка Неллі Булкина. Вона керувала діяльністю відділення до 2014 р.

Донецьке обласне відділення ОАУ, яке очолив тодішній ректор Донецького державного інституту здоров'я, фізичного виховання і спорту професор Олексій Демінський, почало роботу у 2004 р. Він керував діяльністю відділення до 2014 р.

У 2003 р. було створено Київське міське відділення ОАУ, керівником якого обрано завідувача кафедри спортивної підготовки Національного авіаційного університету України, майстра спорту міжнародного класу Наталію Турчину, яку в 2007 р. змінив заступник завідувача кафедри спортивної підготовки Національного авіаційного університету України, майстер спорту Іван Вржесневський.

У 2003 р. було утворено Чернівецьке обласне відділення ОАУ. Його керівником обрано старшого викладача кафедри теоретичних основ і методики фізичного виховання

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Юрія Ячнюка.

У процесі формування діяльності Олімпійської академії України її сесії проводилися раз на чотири роки, а у 1999 р. було прийнято рішення про щорічне їх проведення. У міжсесійний період для вирішення питань життєдіяльності Олімпійської академії України активно працюють виконавчий комітет ОАУ і директорат ОАУ.

Першим директором ОАУ в період з 1999 по 2007 рр. працювала Тетяна Мукало. З 2007 р. цю посаду обіймає Валентина Єрмолова – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, професор кафедри історії та теорії олімпійського спорту НУФВСУ, заслужений працівник фізичної культури і спорту України. Вченим секретарем ОАУ з 1999 р. і донині є Лариса Доценко – старший викладач кафедри української та іноземних мов НУФВСУ, відмінник освіти України.

Директор ОАУ (1999–2007 рр.) Тетяна Мукало

Учений секретар ОАУ Лариса Доценко (з 1999 р.)

Директор ОАУ (з 2007 р.), кандидат наук з фізичного виховання і спорту, заслужений працівник фізичної культури і спорту України Валентина Єрмолова

Сьогодні до складу виконавчого комітету Олімпійської академії України входять:

Марія Булатова – доктор педагогічних наук, професор, академік Української академії наук, завідувач кафедри історії та теорії олімпійського спорту НУФВСУ, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки

Юрій Мічуда – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри менеджменту і економіки НУФВСУ, почесний працівник фізичної культури і спорту України

Володимир Платонов – доктор педагогічних наук, професор, академік Української академії наук, професор кафедри історії та теорії олімпійського спорту НУФВСУ, головний редактор міжнародного науково-теоретичного журналу «Наука в олімпійському спорті», заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки

Анна Сорокіна – начальник управління олімпійського руху НОК України, заслужений майстер спорту, бронзовий призер Ігор XXVII Олімпіади

Віктор Савченко – доктор педагогічних наук, професор, академік Української академії наук, ректор Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, заслужений майстер спорту, почесний працівник фізичної культури і спорту України

Євген Приступа – доктор педагогічних наук, професор, академік Української академії наук, ректор Львівського державного університету фізичної культури, заслужений діяч науки і техніки України

Мирослав Дутчак – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, академік Української академії наук, перший проректор НУФВСУ, заслужений працівник фізичної культури і спорту України

Анатолій Кудренко – кандидат педагогічних наук, професор Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка, заслужений працівник фізичної культури і спорту України

Юрій Бріскін – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри теоретико-методичних основ спорту Львівського державного університету фізичної культури

Валентина Воронова – кандидат психологічних наук, професор кафедри психології та педагогіки НУФВСУ, заслужений працівник фізичної культури і спорту України

Сергій Матвєєв – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ, заслужений працівник народної освіти України

Михайло Волобуєв – голова Асоціації спортивних журналістів України

Юрій Крюков – кандидат педагогічних наук, професор

З моменту свого утворення, використовуючи великий науковий потенціал вищих навчальних закладів і наукових центрів нашої країни, Олімпійська академія України розгорнула активну діяльність з поширення знань у галузі олімпійського спорту серед різних верств населення й органічно влилася в міжнародну систему олімпійської освіти. Її партнерами стали багато національних і зарубіжних організацій (рис. 1).

Олімпійська академія України бере активну участь у проектах державних установ, спрямованих на інтеграцію олімпійської освіти в програми навчальних закладів і в систему післядипломної освіти; проводить освітні заходи серед учнівської та студентської молоді з метою поширення олімпійських знань; веде науково-дослідну роботу з проблем розвитку олімпійського руху; готує наукову, методичну та науково-популярну літературу, надає методичну допомогу в організації музейної справи; тісно співпрацює з представниками

управлінських структур, тренерами, суддівським корпусом, спортсменами, журналістами, представниками спортивної медицини, ветеранами спорту.

Стартовим у підготовці навчально-методичних та дидактичних матеріалів для реалізації олімпійської освіти в навчальних закладах України став **1999 р.** У видавництві «Олімпійська література» побачив світ комплект книг, до якого увійшли «Малий античний олімпійський словник», «Олімпійська хартія», «Президенти Міжнародного олімпійського комітету. Життя і діяльність», «П'єр де Кубертен. Олімпійські мемуари». Слід зазначити, що «Олімпійська хартія» і «П'єр де Кубертен. Олімпійські мемуари» були вперше перекладені українською та російською мовами, що дало можливість великій кількості шанувальників олімпійського спорту ознайомитися з цими документами.

У **2000 р.** президент Олімпійської академії України Марія Булатова була обрана

членом виконавчого комітету НОК України, у складі якого працює і нині.

У 2000 р. в Києві відбувся IV міжнародний науковий конгрес «Олімпійський спорт і спорт для всіх», приурочений до 70-річчя Національного університету фізичного виховання і спорту України. У цьому конгресі взяли участь близько 400 науковців та інших фахівців із 40 країн. Згідно з програмою було зроблено 302 доповіді, в тому числі 11 – на пленарних засіданнях, 121 – на секційних і 170 стендових. Робота проводилася за дев'ятьма напрямками: «Стрес, адаптація та результативність в спорті», «Олімпійський спорт і здоров'я спортсменів», «Травматизм у спорті: профілактика, лікування, фізична реабілітація», «Рухова активність різних груп населення», «Спорт для всіх», «Проблеми сучасної валеології», «Жіночий спорт і здоров'я», «Спорт інвалідів», «Спорт ветеранів». У рамках конгресу працювала представницька міжнародна спеціалізована

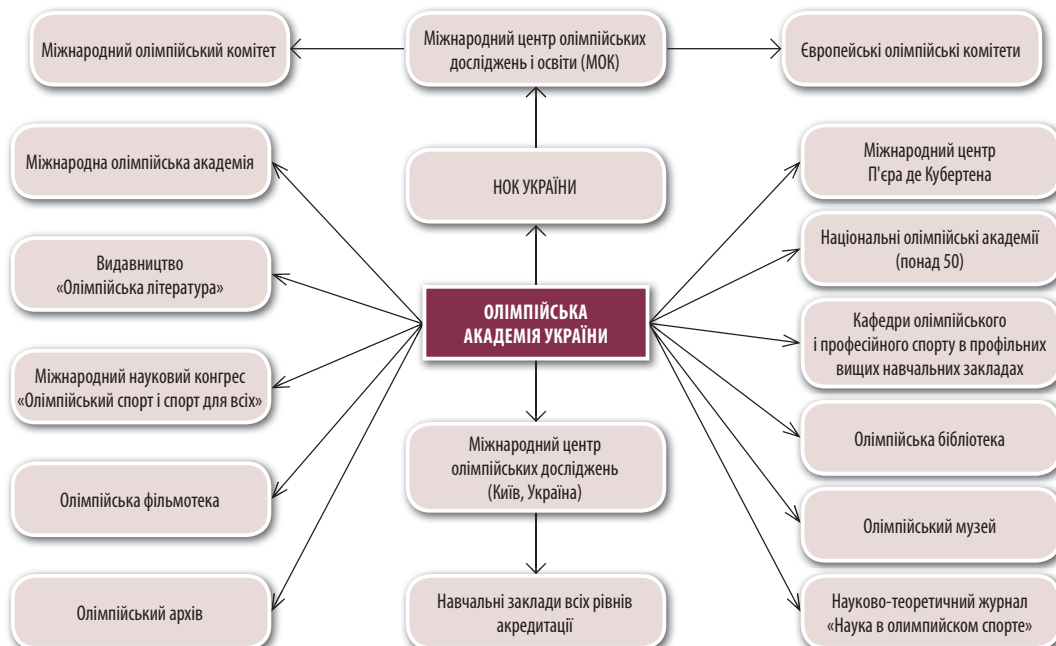

РИСУНОК 1 – Творча співпраця Олімпійської академії України

Учасники фінального етапу всеукраїнської олімпіади з іноземних мов «Студент та олімпійський спорт». Київ, 2012 р.

Учасники фінального етапу всеукраїнської олімпіади з іноземних мов «Студент та олімпійський спорт». Київ, 2012 р.

Малюнки учасників мистецьких конкурсів

виставка «Світ спорту – 2000», де відбулася презентація нових книг видавництва «Олімпійська література».

Важливо зазначити, що з 2000 р. конгрес «Олімпійський спорт і спорт для всіх» включено до переліку основних заходів МОК і Міжнародної ради зі спортивної науки і фізичного виховання.

На початку 2000-х років Олімпійська академія України спільно з НУФВСУ ініціювали щорічне проведення всеукраїнської олімпіади серед студентської молоді з іноземних мов «Студент та олімпійський спорт» (з 2000 р.) і міжнародної конференції «Сучасні проблеми і шляхи розвитку спортивної медицини» (з 2003 р.).

У 2000 р. від навчальних закладів країни в НОК України надійшли пропозиції віднайти можливість для створення олімпійських плакатів з метою забезпечення наочності і дидактичного наповнення музеїв і кабінетів олімпійської освіти. З огляду на важливість наочності в системі освіти і виховання підростаючого покоління, Олімпійською академією України було підготовлено і видано серію з десяти плакатів: «Стародавні Ігри», «Відродження», «Символи», «Ігри, що підкорили світ», «Проблеми», «Тенденції», «Олімпійська Україна», «Багатогранність», «Олімпійські чемпіони незалежної України», «Національний олімпійський комітет України», які розкривають важливі сторінки істо-

рії стародавніх і сучасних Олімпійських ігор, розповідають про олімпійську символіку, проблеми олімпійського спорту, його багатогранність, тенденції розвитку, знайомлять з видатними українськими спортсменами-олімпійцями.

Олімпійська академія України бере активну участь у розробці проектів МОК,

Серія з десяти олімпійських плакатів. 2000 р.

Президент НОК України Сергій Бубка та президент ОАУ Марія Булатова нагороджують юних переможців літературного і художнього конкурсів. 2000, 2005 рр.

Змагання «Діти – олімпійська надія України», 2002 р.

Посібник «Твій перший олімпійський путівник» (2005–2007 рр.)

Малі олімпійські ігри. Харків, 2002 р.

пов'язаних із розширенням зв'язків олімпійського руху з різними напрямками мистецтва і культури.

У 2001 р. ОАУ ініціювала проведення всеукраїнських конкурсів дитячих малюнків, кращих спортивних фотографій, скульптури, літературних творів, пісенних конкурсів під назвою «Олімпійський рух: історія та сьогодні», в яких щорічно беруть участь до 500 тисяч учнів та студентів з усіх регіонів України.

Важливе місце в освітній діяльності Олімпійської академії України посідають питання екології. Формування всебічних знань про екологічні проблеми, що виникають у зв'язку з проведенням спортивних змагань, у тому числі Олімпійських ігор, а також про шляхи вирішення таких проблем є необхід-

ною умовою не тільки підготовки фахівців олімпійського спорту, а й екологічного виховання різних груп населення.

Вітчизняними фахівцями олімпійського спорту – членами Олімпійської академії України – проведено значну роботу з формування компонента олімпійської освіти, в якому проблеми охорони навколишнього середовища висвітлюються учасниками олімпійського руху. Передусім було здійснено необхідні наукові дослідження з проблем екології. Керівництво ОАУ ініціювало участь молодих учених України в конкурсах Міжнародного олімпійського комітету, переможці яких отримували гранти для проведення наукових досліджень. За підсумками конкурсу 2002 р. переможницею в номінації «Олімпійський спорт та екологія» стала аспірант НУФВСУ Олена Тімашева. Опрацювавши відповідні матеріали під час стажування у Центрі олімпійських досліджень Міжнародного олімпійського комітету і провівши власні дослідження, вона підготувала і в 2006 р. захистила кандидатську дисертацію на тему «Роль екологічного маркетингу в розвитку сучасного олімпійського спорту». Надалі цей напрям набув поширення серед фахівців з різних видів олімпійського спорту. Результати таких досліджень було представлено на різних наукових конгресах і конференціях, зокрема, під час міжнародних наукових конгресів «Олімпійський спорт і спорт для всіх».

У 2002 р. почали проводитися змагання «Малі олімпійські ігри» і «Діти – олімпійська надія України», ініційовані Всеукраїнським благодійним фондом сприяння розвитку фізичної культури, спорту і туризму, НОК України, Комітетом з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України

та Олімпійською академією України, за підтримки тодішнього Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту. Змагання проводилися за багаторівневою системою (в класах, в школі, в місті, в області, всеукраїнські).

Проте спортивна складова цих заходів не забезпечувала школярів знаннями про олімпійський спорт і розумінням його цінностей. Це зумовило необхідність створення навчального забезпечення процесу олімпійської освіти школярів.

У 2004 р. під керівництвом професора Марії Булатової було розроблено концепцію, підготовлено і видано посібник «Твій перший олімпійський путівник» для дітей молодшого шкільного віку, в якому в доступній формі представлено не тільки теоретичний матеріал про історію Олімпійських ігор Стародавньої Греції і про сучасні Олімпійські ігри, олімпійські символи, олімпійські види спорту, видатних атлетів, а й ситуаційні ігри, контрольні запитання для закріплення пройденного матеріалу. Посібник тричі перевидавався, а в 2007 р. вийшла його доповнена англomовна версія.

З метою формування у дітей молодшого шкільного віку позитивної мотивації до занять фізичною культурою і спортом та підвищення рівня знань з олімпійської тематики Дніпропетровським обласним відділенням Олімпійської академії України було розроблено регіональну програму «Основи

Переможниця конкурсу МОК у номінації «Олімпійський спорт і екологія» аспірант НУФВСУ Олена Тімашева біля Центру олімпійських досліджень Міжнародного олімпійського комітету. Лозанна, 2002 р.

Наталія Москаленко – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, проректор Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, декан Дніпропетровського обласного відділення ОАУ

здоров'я і фізична культура» для загально-освітніх навчальних закладів, в якій олімпійська тематика представлена, починаючи з першого класу. Велика заслуга в інтеграції олімпійської освіти в систему роботи шкіл належить декану обласного відділення ОАУ, доктору наук з фізичного виховання і спорту, професору, проректору з наукової роботи Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту Наталії Москаленко.

У цей період великим колективом авторів під керівництвом доктора педагогічних наук, професора В. М. Платонова було підготовлено й опубліковано у видавництві «Олімпійська література» «Енциклопедію олімпійського спорту» (у 5 томах). Видання, що вийшло в світ у 2004 р. російською мовою – однією з офіційних мов МОК – не має аналогів у світі за обсягом інформаційного матеріалу з різних аспектів олімпійського спорту й олімпійського руху та робить його доступним для фахівців понад 20 країн Центральної та Східної Європи, Центральної Азії, а також великої кількості фахівців інших держав, які здобули освіту в країнах, розташованих на території колишнього Радянського Союзу. П'яти томна «Енциклопедія олімпійського спорту» була презентована у бібліотеці Олімпійського музею в Лозанні й отримала високу оцінку фахівців олімпійського спорту з різних країн.

Ще одне унікальне видання – «Енциклопедія олімпійського спорту України», що вийшла у видавництві «Олімпійська література», була представлена увазі читачів у **2005 р.** Копітка дослідницької діяльності українських фахівців дозволила підготувати фундаментальну працю, що містить повну інформацію про історію та сучасність українського олімпійського спорту.

Сьомий президент МОК Хуан Антоніо Самаранч і президент Олімпійської академії України Марія Булатова під час презентації п'яти томної «Енциклопедії олімпійського спорту». Лозанна, 2005 р.

Учасники ІХ міжнародного наукового конгресу «Олімпійський спорт і спорт для всіх». Київ, 2005 р.

У 2005 р. Національний університет фізичного виховання і спорту України провів у Києві ІХ міжнародний науковий конгрес «Олімпійський спорт і спорт для всіх», який зібрав 493 учасники з 55 країн. На конгресі було представлено 511 доповідей, у тому числі 13 – на пленарних засіданнях, а 498 – на засіданнях секцій. Згідно з програмою конгресу, робота форуму охоплювала десять напрямів: «Спорт вищих досягнень. Юнацький спорт», «Олімпійська освіта», «Медико-біологічні аспекти фізичної культури і спорту», «Рекреація і спорт для всіх», «Спортивна медицина і фізична реабілітація», «Педагогічні та психологічні аспекти фізичної культури і спорту», «Біомеханічні та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті», «Паралімпійський спорт і адаптивна фізична культура», «Підготовка та підвищення кваліфікації кадрів у сфері фізичної культури і спорту», «Філософські, історичні, економічні та правові аспекти фізичної культури і спорту».

У 2005 р. стартував один із спільних проєктів НОК України та ОАУ «Олімпійський урок» – щорічне культурно-спортивне свято, що проводиться у всіх навчальних закладах країни із залученням учнівської та студент-

ської молоді до світу олімпійського спорту з його ідеалами і цінностями. На спортивних майданчиках кожен бажаючий може спробувати свої сили як в олімпійських, так і в неолімпійських видах спорту, отримати поради від тренерів, поповнити і перевірити свої знання з історії Олімпійських ігор та олімпійського руху, поспілкуватися з чемпіонами та призерами Олімпійських ігор, переможцями та призерами чемпіонатів світу і Європи з різних видів спорту, зустрітися з представниками різних жанрів мистецтва.

Олімпійський урок за участю дворазового срібного призера Олімпійських ігор з академічного веслування Світлани Мазій

Дзвоник кличе на Всеукраїнський олімпійський урок

Згодом цей проект вийшов за рамки одного дня і перетворився на всеукраїнський «Олімпійський тиждень».

У цьому самому 2005 році було ініційовано такий спільний проект НОК України та ОАУ, як щорічне видання олімпійського щоденника для школярів нашої країни. Цей проект з роками став традиційним. На сторінках олімпійського щоденника подаються відомості про історію та сучасність Олімпійських ігор, церемонії і символи, про міста-організатори Ігор Олімпіад, зимових Олімпійських ігор, Юнацьких олімпійських ігор, Європейських юнацьких олімпійських фестивалів, про олімпійські види спорту, чемпіонів і призерів Олімпійських ігор, а також рекомендації щодо здорового способу життя і раціонального харчування, поради чемпіонів, олімпійські вікторини тощо.

У 2006 р. загальноосвітній напрям олімпійської освіти вступив у новий етап свого розвитку: від теоретичних досліджень було зроблено впевнені кроки до практичної їх реалізації.

Зацікавленість педагогічних колективів України у впровадженні олімпійської освіти

Олімпійські щоденники для учнів загальноосвітніх шкіл України

в систему роботи шкіл послужила приводом до підписання договору про співпрацю між Національним олімпійським комітетом України, Міністерством освіти і науки України та Олімпійською академією України, що дозволило перейти від громадської моделі реалізації олімпійської освіти до громадсько-державної, котра реалізується в дитячих дошкільних установах, загальноосвітніх навчальних закладах усіх видів і форм власності, професійно-технічних училищах, позашкільних навчальних закладах (дитячо-юнацьких спортивних школах, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних школах олімпійського резерву, оздоровчих таборах, клубах за місцем проживання тощо).

При реалізації пізнавальних, соціальних, культуротворюючих і гуманістичних функцій олімпійської освіти під час формування

нових навчальних програм питання олімпійської тематики, розроблені фахівцями ОАУ, було включено до розділу «Теоретико-методичні знання» базових навчальних програм з предмета «Фізична культура» для учнів 1–4-х і 5–11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів. Також було розроблено навчальну програму «Основи олімпійських знань» для учнів 5–11-х класів – курсу за вибором навчального закладу, що має відповідний гриф Міністерства освіти і науки України та впроваджено в практику роботи шкіл.

Висвітлення питань олімпійської тематики, задекларованих у навчальних програмах, знайшло місце на сторінках підручників «Фізична культура» для учнів 5–9-х класів і в підручниках «Основи здоров'я і фізична культура» для 2–4-х класів загальноосвітніх шкіл.

Програмно-навчальне забезпечення інтеграції олімпійської освіти в навчальний процес з фізичної культури

Євген Свіргунець
у 2006–2015 рр. керував
Хмельницьким обласним
відділенням ОАУ

Юрій Дутчак –
керівник Хмельницького
обласного відділення ОАУ
(з 2015 р.)

Анатолій Стеценко –
керівник Черкаського
обласного відділення ОАУ
(з 2006 р.)

Світлана Волкова
у 2007–2012 рр. керувала
Запорізьким обласним
відділенням ОАУ

Галина Кружило –
керівник Запорізького
обласного відділення
ОАУ (з 2012 р.)

2006–2009 роки стали періодом остаточного формування мережі регіональних відділень Олімпійської академії України.

У 2006 р. розпочало свою діяльність Хмельницьке обласне відділення ОАУ. Його очолив доцент кафедри здоров'я людини і фізичного виховання Хмельницького національного університету, почесний працівник фізичної культури і спорту України Євген Свіргунець. У 2015 р. його змінив доцент кафедри фізичного виховання Хмельницького національного університету Юрій Дутчак.

У 2006 р. було створено Черкаське обласне відділення ОАУ, яке очолив доцент кафедри спортивних дисциплін Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, заслужений тренер України Анатолій Стеценко.

Кілька обласних відділень ОАУ було створено в 2007 р.

Запорізьке обласне відділення очолила професор кафедри менеджменту факультету здоров'я, спорту і туризму гуманітарного університету «ЗІДМУ» Світлана Волкова. У 2012 р. її змінила доцент кафедри теоретичних основ фізичного та адаптивного ви-

ховання цього самого університету Галина Кружило. Київське обласне відділення очолив директор Броварського вищого училища фізичної культури Олександр Чигирин. У 2014 р. його змінив Олександр Целюра, начальник відділу Київського обласного відділення КФВС МОН України.

Кримське республіканське відділення ОАУ у 2007–2014 рр. очолював заступник декана факультету фізичної культури і спорту Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського доцент Андрій Мутьєв.

Полтавське обласне відділення очолила декан факультету фізичного виховання Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка, доцент Тамара Нагорна, яку в 2016 р. змінила завідувач кафедри теоретико-методичних основ викладання спортивних дисциплін, доцент Олена Момот.

Волинське обласне відділення очолила доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання

Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки Світлана Калитка.

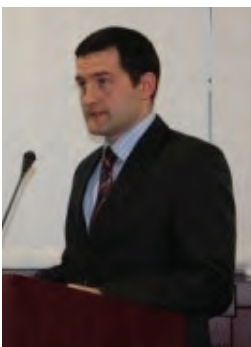
Ряд обласних відділень ОАУ було утворено у 2008 р. Закарпатське обласне відділення очолив завідувач сектору організаційно-масової і фізкультурної роботи Закарпатської обласної державної адміністрації Михайло Молнар; Рівненське – декан факультету здоров'я, фізичної культури і спорту Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка С. Дем'янчука, від-

Олександр Чигирин
у 2007–2014 рр. керував
Київським обласним
відділенням ОАУ

Олександр Целюра –
керівник Київського
обласного відділення
ОАУ (з 2014 р.)

Андрій Мутьєв – керівник
Кримського республікан-
ського відділення ОАУ
(2007–2014 рр.)

Тамара Нагорна у 2007–
2016 рр. керувала
Полтавським обласним
відділенням ОАУ

Олена Момот –
керівник Полтавського
обласного відділення
ОАУ (з 2016 р.)

Світлана Калитка –
керівник Волинського
обласного відділення ОАУ
(з 2007 р.)

Михайло Молнар –
керівник Закарпатського
обласного відділення
ОАУ (з 2008 р.)

Лідія Завадська – керівник Рівненського обласного відділення ОАУ (з 2008 р.)

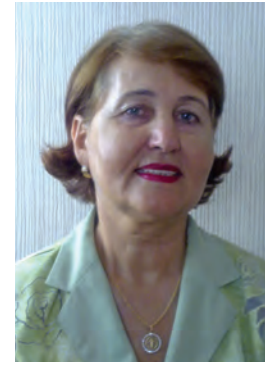
Микола Носко – керівник Чернігівського обласного відділення ОАУ (з 2008 р.)

Валентина Кольчак – керівник Одеського обласного відділення ОАУ (з 2008 р.)

Борис Кедровський – керівник Херсонського обласного відділення ОАУ (з 2008 р.)

Клавдія Трубнікова – керівник Севастопольського міського відділення ОАУ (2008–2014 рр.)

мінник освіти України, почесний працівник фізичної культури і спорту України Лідія Завадська; Чернігівське – ректор Чернігівського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка, доктор педагогічних наук, професор Микола Носко; Одеське – заступник начальника управління у справах фізичної культури та спорту Одеської обласної державної адміністрації Валентина Кольчак; Херсонське – декан факультету фізичного виховання і спорту Херсонського державного університету, відмінник освіти України, професор Борис Кедровський; Севастопольське міське відділення – Клавдія Трубнікова, яка очолювала його протягом 2008–2014 рр.

Таким чином, з кінця 2008 р. регіональні відділення Олімпійської академії України успішно функціонували в усіх регіонах нашої країни.

Олімпійська академія України докладає значних зусиль до популяризації ідей олімпізму як одного з дієвих засобів залучення населення – насамперед школярів та молоді – до активних занять спортом, що в органічному поєднанні з іншими складовими здорового способу життя забезпечує зміцнення здоров'я підрастаючого покоління і його успішну соціалізацію.

Члени ОАУ беруть участь у підготовці та щорічному проведенні центрами фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» всеукраїнської інформаційно-пропагандистської програми «Спорт для всіх – здоров'я кожного», готують методичні рекомендації з організації активного відпочинку і з використання різних видів рухової активності під час самостійних оздоровчих занять.

За активної участі ОАУ в Україні було організовано та проведено ряд заходів з обміну досвідом і популяризації сучасної наукової інформації з питань розвитку спорту для всіх, формування і ведення здорового способу життя. У 2007 р. за підтримки МОК у Києві пройшли міжнародний семінар «Здоров'я людини, фітнес і спорт для всіх» та міжнародна науково-практична конференція «Здоров'я у житті та спорті: фактори ризику та здоров'язберігаючі технології».

Із 2007 р. традиції з роботи ОАУ з ветеранами олімпійського спорту, які заклад Михайло Бака, продовжив Володимир Кулик, котрий з 1965 по 1973 рр. очолював Комітет з фізичної культури і спорту Української РСР і був одним із тих, хто стояв біля витоків створення в 1991 р. Національного олімпійського

комітету України та Олімпійської академії України.

Важливою подією для всієї європейської олімпійської сім'ї і дієвим поштовхом для пошуку інноваційних підходів до розвитку олімпійського руху та популяризації ідей олімпізму став континентальний семінар «Олімпійська освіта: виховання, здоровий спосіб життя, соціальна адаптація», що відбувся 2007 р. в Києві. Його було проведено під патронатом Міжнародного олімпійського комітету і Національного олімпійського комітету України. Присвячувався він 15-й річниці утворення Олімпійської академії України. У цьому семінарі взяли участь 424 спеціалісти з 20 країн. У рамках семінару було проведено науково-методичну конференцію і «круглий стіл» з питань олімпійської освіти, олімпійські читання і вікторину для молодих учених «Знавець олімпійського спорту».

Основні положення підсумкової декларації цього форуму знайшли відображення в подальшій діяльності Олімпійської академії України: рішенням VIII сесії, яка відбулася в 2008 р., було розроблено і впроваджено у практику пілотний проект зі створення Всеукраїнської мережі шкіл олімпійської освіти,

Міжнародний семінар «Здоров'я людини, фітнес і спорт для всіх» відкриває член виконкому Олімпійської академії України професор Мирослав Дутчак. Київ, 2007 р.

Президент ОАУ Марія Булатова вручає диплом почесного члена Олімпійської академії України ветерану спортивного руху Володимирі Кулику

Континентальний семінар МОК «Олімпійська освіта: виховання, здоровий спосіб життя, соціальна адаптація». Київ, 2007 р.

Всеукраїнська науково-практична конференція «О. Д. Бутовський – провісник олімпійського руху сучасності». Київ, 2008 р.

яких у 2008 р. було 16. Проект викликав зацікавленість і отримав підтримку педагогічних колективів навчальних закладів. Сьогодні він успішно працює і об'єднує 269 шкіл, в яких навчально-виховний процес будується на ідеології олімпізму, на зв'язку освіти зі спортом і культурою.

Для заохочення діяльності цих навчальних закладів ОАУ та НОК України один раз на два роки проводять Всеукраїнський конкурс на кращу модель школи олімпійської освіти. Переможці та призери цього конкурсу нагороджуються дипломами ОАУ і НОК України та цінними подарунками, які педагогічні колективи використовують у своїй роботі з інтеграції олімпійської освіти у навчально-виховний процес.

Знаменною подією для українського і міжнародного олімпійського руху стало святкування у 2008 р. 170-річчя від дня народження просвітителя, педагога і громадського діяча, члена першого складу Міжнародного олімпійського комітету, нашого співвітчизника генерала О. Д. Бутовського, в рамках якого було проведено всеукраїнську науково-практичну конференцію «О. Д. Бутовський – провісник олімпійського руху сучасності». У цій конференції взяли участь внучаті племінники О. Д. Бутовського, представники національних олімпійських комітетів і олімпійських академій з різних країн, понад 400 представників різних регіонів України. Провідні лектори особливо увагу приділили ролі О. Д. Бутовського в історії освіти і становленні міжнародного олімпійського руху сучасності.

Під час конференції було презентовано чотиритомне видання праць О. Д. Бутовського. Цій події передувала велика дослідницька робота, яка завершилася виданням вибраних творів Олексія Бутовського в чотирьох томах (укладачі Сергій Бубка, Марія Булатова), де

подано відомості про його життя, педагогічну, військову та організаторську діяльність. Вперше в цьому виданні було опубліковано «Послужний список генерала О. Д. Бутовського», а також його епістолярну спадщину.

Видання викликало великий інтерес серед міжнародної спільноти, що послужило приводом для підготовки і випуску в світ у 2010 р. найбільш вагомих робіт О. Д. Бутовського англійською мовою.

На окрему увагу заслуговує видання навчально-розвиваючих посібників – спільний освітній проект ОАУ і НОК України, який уперше було реалізовано у 2008 р. Сторінки книг цього проекту знайомлять читачів з організацією Олімпійських ігор, їх символами і церемоніями; з особливостями проведення естафети олімпійського вогню; з видами спорту, що входять до олімпійської програми; з календарем змагань; з історією та сьогоденням країн і міст, де проходять Ігри. Разом із

Нагородження переможців конкурсу проводить президент ОАУ Марія Булатова (перша від лівої). Київ, 2012 р.

тим кожен посібник включає розділ для розвитку творчої активності дітей, їх самостійної та групової діяльності. Ці посібники рекомендовані Комісією з фізичної культури науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України до використання у загальноосвітніх навчальних закладах.

Олімпійська література для учнівської та студентської молоді, підготовлена Олімпійською академією України (2008–2016 рр.)

Вручення президентом МОК Жаком Рогге (другий від правої) відзнаки Міжнародного олімпійського комітету за організацію роботи з олімпійської освіти членам делегації НОК України Сергію Бубці, Володимирі Платонову, Марії Булатовій та Валерію Борзову на XIII Олімпійському конгресі. Копенгаген, 2010 р.

«Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях»

За минулі з того часу вісім років фахівцями ОАУ було підготовлено навчально-розвиваючі посібники, що мають відповідний гриф МОН України: «Ігри XXIX Олімпіади. Пекін-2008», «XXI зимові Олімпійські ігри. Ванкувер-2010», «Юнацькі Олімпійські ігри. Сінгапур-2010», «I зимові Юнацькі Олімпійські ігри. Інсбрук-2012», «Ігри XXX Олімпіади. Лондон-2012», «XXII зимові Олімпійські ігри. Сочі-2014», «II Юнацькі Олімпійські ігри. Нанкін-2014», «II зимові Юнацькі Олімпійські ігри. Лілехаммер-2016», «Ігри XXXI Олімпіади. Ріо-де-Жанейро-2016». Посібники містять як пізнавальну інформацію, так і творчі завдання.

Виконуючи свою просвітницьку місію, Олімпійська академія України веде постійний творчий пошук. Так, у 2009 р. з метою розширення навчального забезпечення дисципліни «Олімпійський спорт» у вищих спеціалізованих навчальних закладах провідними вченими України було підготовлено і видано підручник «Олимпийский спорт» (у 2 т.) призначений для магістрантів, аспірантів і викладачів.

Для більшої зацікавленості дітей і молоді різними аспектами олімпійського руху було запропоновано нові форми подачі інформації, які знайшли своє втілення при створенні «Енциклопедії олімпійського спор-

ту в запитаннях і відповідях» (автор Марія Булатова). Це книга, яка не тільки містить велику кількість інформації про яскраві події багатовікової історії Олімпійських ігор, починаючи від їх зародження в Стародавній Греції на початку першого тисячоліття до нашої ери і закінчуючи найцікавішими сторінками сучасних Олімпійських ігор, і спонукає читачів до активної пізнавальної діяльності, самостійності, творчого мислення та самовдосконалення. В основу змісту цієї енциклопедії покладено понад 1700 запитань, на кожне з яких читачеві пропонуються по чотири варіанти відповідей, а правильність обраної відповіді можна перевірити вже на наступній сторінці. Видання ілюстроване понад 900 малюнками і фотографіями. Рубрики «Цікаво», «Історична довідка», «Міфи і легенди», «Легенди спорту» доповнюють текст безліччю цікавих інформаційних фактів про події Олімпійських ігор давнини і Олімпійських ігор сучасності. Це видання було затверджене Міжнародною олімпійською академією як навчальний посібник для учасників Юнацьких Олімпійських ігор.

«Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях» і підручник «Олимпийский спорт» були презентовані на XIII Олімпійському конгресі, що проходив у Копенгагені в 2009 р., де отримали високу

оцінку МОК. Електронна версія цієї енциклопедії розміщена на сайті НОК України, а компакт-диски, на яких вона записана, разом із друкованими виданнями були безоплатно передані в усі шкільні бібліотеки України.

Олімпійська академія України регулярно делегує своїх представників на всесвітні конгреси «Спорт для всіх», які організовуються Міжнародним олімпійським комітетом спільно зі Всесвітньою організацією охорони здоров'я. Учасниками цих конгресів у різні роки були представники ОАУ Марія Булатова, Тетяна Круцевич, Мирослав Дутчак, Євген Приступа.

Учені, які працюють в Олімпійській академії України, у 2009 р. взяли участь у «круглому столі» Національної академії педагогічних наук України на тему «Сучасні проблеми фізичного виховання і розвитку учнівської та студентської молоді».

Тернопільське відділення ОАУ є одним із співорганізаторів проведення в Тернополі в 2004–2009 рр. трьох всеукраїнських науково-практичних конференцій «Актуальні проблеми розвитку спорту для всіх в контексті європейської інтеграції України».

2010 р. став для ОАУ і НОК України плідним у плані створення і реалізації нових освітніх проектів.

З початком проведення Юнацьких Олімпійських ігор в 2010 р. ОАУ спільно з комісією НОК України «Олімпійська освіта і культура» включилися в реалізацію освіт-

Виступ професора Тетяни Круцевич з НУФВСУ на «круглому столі» Національної академії педагогічних наук України. Київ, 2009 р.

Ректор Львівського державного університету фізичної культури професор Євген Приступа ділиться досвідом із залучення студентської молоді Львівщини до руху «Спорт для всіх». Київ, 2009 р.

Українські школярі – учасники міжнародного проекту «Школи-побратими»

Реалізація спільного проекту Національного олімпійського комітету України та Олімпійської академії України «Олімпійська книга»

ніх проектів Міжнародного олімпійського комітету й організаційних комітетів Ігор Колективи шкіл, які входять до мережі олімпійської освіти, стали активними учасниками культурно-освітніх програм у рамках проведення цих спортивних форумів. Так, у Києві школярі загальноосвітнього навчального закладу № 78 були учасниками культурно-освітньої програми, приуроченої до I Юнацьких Олімпійських ігор у Сінгапурі. А під час проведення I зимових Юнацьких Олімпійських ігор в Інсбруку учні львівської гімназії імені В. Симоненка стали учасниками програми «Всесвітній спортивний розвиток».

У культурно-освітній програмі, що передувала II Юнацьким Олімпійським іграм, котрі проводилися в Нанкіні, брали участь

учні київської гімназії «Потенціал», а в освітній програмі, приуроченій до II зимових Юнацьких Олімпійських ігор в Ліллекхаммері, – гімназія селища міського типу Варва Чернігівської області і школа села Верхній Ясенів Івано-Франківської області.

У 2010 р. в Україні за ініціативи НОК України та активної участі ОАУ стартував і сьогодні успішно триває проект «Олімпійська книга». Завдяки реалізації цього проекту кожна з 20 тисяч шкіл України отримала добірку видань з олімпійського спорту: «Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях та відповідях», «Твій перший олімпійський путівник», «Олімпійський спорт» (в 2 т.), «Собрання сочинень» О. Д. Бутовського (в 4 т.), «Ігри ХХІХ Олімпіади. Пекін-2008». Проект дав поштовх до створення у школах України

олімпійських бібліотек, в яких проводяться олімпійські читання, олімпійські уроки, засідання дискусійних клубів, а олімпійська література стала доступною для педагогів, учнів та їхніх батьків.

У 2010 р. Національний олімпійський комітет України ініціював ще один проект – всеукраїнський культурно-спортивний фестиваль «Олімпійське лелечення» для учнів 5–7-х класів, програму якого розроблено спільними зусиллями фахівців ОАУ і НОК. До нього увійшли спортивні змагання та культурно-освітні програми, покликані залучати школярів до олімпійського руху, спонукати їх до вивчення історії та сучасності, навчити поважати олімпійські цінності та керуватися ними в спорті і у повсякденному житті, а також допомогти ознайомитися з культурою

Учасники фінальних змагань «Олімпійське лелечення». МДЦ «Артек». Київ, 2016 р.

Навчальний посібник для учнів
«Ігри, що підкорили світ»

та традиціями різних регіонів України. Цей проект уже шість років (2010–2016 рр.) підтверджує свою актуальність, життєздатність та велику зацікавленість в ньому школярів і педагогів.

У 2010 р. в Києві відбувся XIV міжнародний науковий конгрес «Олімпійський спорт і спорт для всіх». У ньому взяли участь близько 700 науковців та інших фахівців сфери спорту, фізичної культури і фізичного виховання з понад 50 країн Європи, Азії, Америки та Африки, у тому числі відомі діячі міжнародного олімпійського руху, керівники науково-дослідних інститутів, ректори понад 30 вищих навчальних закладів спортивного профілю. В рамках роботи цього конгресу було проведено три пленарних і вісімнадцять секційних засідань, де широко обговорювалися такі актуальні проблеми сучасного спорту, як «Історія і теорія олімпійського спорту»; «Спорт вищих досягнень»; «Юнацький спорт»; «Паралімпійський спорт і адаптивна фізична культура»; «Спортивна медицина і фізична реабілітація»; «Медико-біологічні аспекти фізичної культури і спорту»; «Педагогічні та психологічні аспекти фізичної культури і спорту»; «Біомеханічні та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті»; «Харчування і ергогенні засоби в спорті»; «Здоров'я людини, рекреація і спорт для всіх»; «Філософські, історичні, соціологічні, економічні та правові аспекти фізичної культури і спорту»; «Підготовка та підвищення кваліфікації кадрів у сфері фізичної культури і спорту».

Результатом кропіткої дослідницької роботи, спрямованої на увічнення пам'яті та популяризацію величезного внеску українських спортсменів у розвиток олімпійського руху та олімпійського спорту,

«Your First Olympic Guidebook» – навчальний посібник, підготовлений професором Марією Булатовою на замовлення Європейських олімпійських комітетів у 2011 році, згодом перевиданий у 2013 і 2015 рр.

Україно-російсько-англійський розмовник
«Олімпійці розмовляють англійською», 2011 р.

підвищення престижу України в міжнародному олімпійському співтоваристві, стало створення книги «Олімпійське сузір'я України. Атлети» (автори Марія Булатова, Сергій Бубка), яка вийшла у світ у 2010 р. Книга містить загальну характеристику Ігор Олімпіад і зимових Олімпійських ігор (1952–2008 рр.), інформацію про олімпійські, світові та європейські спортивні досягнення олімпійських медалістів України. Багатий ілюстративний матеріал – плакати, олімпійські і пам'ятні медалі, талісмани, значки, марки та інші атрибути міст-організаторів Олімпійських ігор дозволяє читачеві зануритися в атмосферу найважливіших спортивних подій кожного олімпійського чотириріччя. Окремі сторінки цієї книги – «Олімпійські враження» – присвячені спогадам спортсменів-олімпійців про їхню участь в Іграх. Ця книга стала основою для створення комплексу плакатів із зображеннями спортсменів, які прославили нашу країну на Олімпійських іграх. Ці плакати отримали всі навчальні установи країни.

Підсумком чергового етапу дослідницької діяльності ОАУ і НОК України стало створення у 2011 р. книги «Олімпійське сузір'я України. Тренери» (автори – Сергій Бубка, Марія Булатова), присвяченої наставникам олімпійських медалістів, які своєю повсякденною працею, знаннями і майстерністю, відданістю справі надихали вихованців на досягнення вершин олімпійського спорту.

Продовжуючи створення бази для навчально-методичного забезпечення олімпійської освіти, в 2011 р. ОАУ підготувала і видала посібник для дітей середнього шкільного віку «Ігри, що підкорили світ».

Продовжуючи створення бази для навчально-методичного забезпечення олімпійської освіти, в 2011 р. ОАУ підготувала і видала посібник для дітей середнього шкільного віку «Ігри, що підкорили світ».

Виступ багаторазової олімпійської чемпіонки зі спортивної гімнастики Лариси Латиніної на міжнародній науково-практичній конференції «Сучасна система спортивної підготовки гімнастів», присвяченої 100-річчю від дня народження видатного тренера О. С. Мишакова. Київ, 2012 р.

Багаторазова олімпійська чемпіонка зі спортивної гімнастики Лариса Латиніна – почесний гість ОАУ

Книга покликана збагатити знання школярів з історії Олімпійських ігор, сприяти пізнанню розмаху, величі і проблем олімпійського руху, ознайомити з найбільш яскравими подіями і з видатними спортсменами – героями Ігор різних років, творцями яскравих олімпійських змагань, а також зрозуміти і відкрити для себе значення найголовніших олімпійських ідеалів і цінностей.

У 2011 р. президент ОАУ Марія Булатова на замовлення Європейських олімпійських комітетів для проведення культурно-освітніх програм в рамках Європейських молодіжних олімпійських фестивалів підготувала і видала посібник «Your First Olympic Guidebook», в якому представлено інформацію про історію Олімпійських ігор, становлення та розвиток сучасного олімпійського руху, основні його принципи, про значущість олімпізму для суспільства і для кожної людини. Книга знайомить з олімпійськими видами спорту та досягненнями атлетів світу на Олімпійських іграх, а також в ній показано роль Європи у відродженні Олімпійських ігор і розвитку міжнародного олімпійського руху.

Для успішної інтеграції школярів України в світову спільноту (особливо юних спортсменів, які виїжджають на змагання) фахівці ОАУ в 2011 р. підготували і видали українсько-російсько-англійський розмовник

«Олімпійці розмовляють англійською». Це видання (у трьох книгах) містить як загальну, так і спеціальну лексику з олімпійських видів спорту. Воно дає можливість у доступній формі поповнити словниковий запас, краще орієнтуватися в міжнародній спортивній термінології, ознайомитися з правилами етикету і поведінки, прийнятими у світі. Також представлено історію олімпійських видів спорту та міжнародних федерацій, які здійснюють їх розвиток; ілюстративний матеріал – з позначеннями технічних вимог до місць занять і відповідного оснащення та інвентаря. Ілюстрації до видання виконані українськими художниками.

У 2012 р. під патронатом НОК України відбулася всеукраїнська конференція «Розвиток олімпійського руху та впровадження олімпійської освіти», присвячена 20-річчю Олімпійської академії України. Учасниками конференції були провідні вчені країни в галузі олімпійського спорту, представники Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Української академії наук, вищих навчальних закладів, молоді вчені, магістранти та аспіранти.

Спортивна громадськість України у 2012 р. широко відзначала 100-річчя від дня народження видатного тренера Олександра Мишакова, який виховав цілу ка-

горту прославлених українських гімнастів – олімпійських чемпіонів і чемпіонів світу. Олімпійська академія України стала одним із організаторів міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна система спортивної підготовки гімнастів», присвяченої пам'яті Олександра Мишакова – дивовижної людини і наставника.

Знаковою для олімпійської сім'ї України подією 2013 р. стало святкування 100-річчя від дня заснування Київського олімпійського комітету та проведення в Києві в 1913 р. Першої Російської Олімпіади. В рамках святкування ювілею відбувся ряд заходів: міжнародна науково-практична конференція «Олімпійський спорт: історія і сучасність» (за участю представників Міжнародного олімпійського комітету, Європейських олімпійських комітетів, видатних істориків олімпійського руху, керівників міністерств і відомств України, ректорів вищих навчальних закладів країн СНД); олімпійська експозиція в музеї міста Києва; культурно-освітні та спортивні заходи на головній вулиці столиці України – Хрещатику; «круглі столи» (за участю українських спортсменів–чемпіонів та призерів Олімпійських ігор).

Відкриття міжнародної науково-практичної конференції «Олімпійський спорт: історія і сучасність». Київ, 2013 р.

Ілюстроване видання «Київ-1913. Перша Російська Олімпіада» та інші матеріали, присвячені 100-річчю цієї події

Ветерани фізичної культури і спорту – почесні гості всеукраїнського олімпійського уроку

До знаменних подій був приурочений і випуск подарункового ілюстрованого видання «Київ 1913. Перша Російська Олімпіада» (українською, російською та англійською мовами) (автори Сергій Бубка, Марія Булатова), в якій всебічно висвітлено історію великої Всеросійської виставки і приуроченої до неї Першої Російської Олімпіади, що відбулася в Києві в 1913 р. (яка при цьому не втратила своєї самостійної ролі).

У виданні показано, як Перша Російська Олімпіада сприяла розвитку вітчизняного спорту й олімпійського руху. Разом із тим досить докладно висвітлено і багатомісячну історію Києва – від давніх часів, коли зароджувалося це місто, і до початку ХХ ст. А розділу, що оповідає про підготовку та проведення Першої Російської Олімпіади, передує ґрунтовна розповідь про багатогранне спортивне життя Києва на початку ХХ ст., що великою мірою сприяло вибору цього міста місцем проведення перших у тодішній країні національних Олімпійських ігор. Численні фотографії, вміщені в книзі, дозволяють читачеві відчувати атмосферу, що панувала в Києві на початку 1900-х років, і побачити місто таким, яким його бачили учасники Першої Російської Олімпіади.

З 2012 р. роботу ОАУ з ветеранами спорту очолює член виконкому Юрій Крюков, який приділяє велику увагу питанням «Fair Play» в олімпійському спорті. Ветерани фізичної

культури і спорту, серед яких багато олімпійських чемпіонів і призерів Олімпійських ігор, – бажані гості на олімпійських уроках у навчальних закладах, заходах в рамках олімпійського тижня, олімпійського дня тощо, ініційованих НОК України та Олімпійською академією України.

Олімпійська академія України здійснює велику пошукову роботу, до якої залучаються ветерани вітчизняного спорту, з метою увічнення історії українського спорту і його активних учасників – спортсменів і тренерів. Видання «Олімпійське сузір'я України. Атлети» та «Олімпійське сузір'я України. Тренери» – лише невелика данина поваги і шани атлетам і тренерам, які у різні роки прославляли нашу країну на найвищому спортивному форумі – Олімпійських іграх.

Організація і проведення заходів для спортсменів-ветеранів та вшанування ветеранів олімпійського руху України – одна з пріоритетних складових діяльності Олімпійської академії України.

У 2013 р. ОАУ ініціювала діяльність Малої олімпійської академії. Її метою є підготовка школярів до проведення досліджень з історичних, організаційно-правових, соціально-економічних, екологічних та інших аспектів олімпійського руху. У проведенні учнями такої дослідницької роботи надають допомогу фахівці регіональних відділень ОАУ. Можна особливо відзначити активну ро-

боту в цьому напрямі Дніпропетровського, Львівського, Херсонського і Чернігівського обласних відділень.

Розуміючи важливість залучення молоді до олімпійського спорту і принципів олімпізму, збереження їх історичної спадщини, Олімпійська академія України у 2013 р. виступила з ініціативою створення в загальноосвітніх навчальних закладах України музеїв, кабінетів олімпійської освіти та олімпійських куточків. Ініціатива була підтримана НОК України та видавництвом Міністерства освіти і науки України «Педагогічна преса». Уже в 2014 р. спільними зусиллями вдалося провести Всеукраїнський огляд-конкурс з історії олімпійського руху в номінаціях «Музеї», «Кабінети олімпійської освіти» та «Олімпійські куточки». Активними учасниками цього процесу стали навчальні заклади різного рівня акредитації Харківської, Дніпропетровської, Івано-Франківської, Полтавської, Вінницької, Волинської областей.

Наступним проектом НОК України та ОАУ став випуск у 2014–2016 рр. для навчальних закладів України серії плакатів з історії олімпійських видів спорту та про досягнення вітчизняних атлетів на Олімпійських іграх, що дозволяють прилучати підрастаюче покоління до олімпійських цінностей через конкретні приклади з життя видатних українських атлетів.

Ведучи мову про олімпійську освіту підрастаючого покоління, не можна обійти увагою і наймолодших учасників цього процесу – дошкільнят. Одним із найактивніших у цьому напрямі є Чернівецьке обласне відділення ОАУ. Великим ентузіастом впровадження олімпійської освіти в систему роботи дошкільних установ Буковини є викладач факультету фізичної культури та здоров'я людини Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича, заступник керівника Чернівецького обласного відділення ОАУ Ярослав Галан.

Книги «Олімпійське сузір'я України. Атлети» (2010 р.) та «Олімпійське сузір'я України. Тренери» (2011 р.)

Ярослав Галан – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, заступник керівника Чернівецького обласного відділення ОАУ

Олімпійський музей Івано-Франківського коледжу фізичної культури

Олімпійський музей Харківського обласного вищого училища фізичної культури і спорту

Найменші учасники олімпійського руху

Музей спортивної слави Запорізького національного університету

Олімпійська освіта в Україні не обмежується рамками шкільних кабінетів і студентських аудиторій, вона триває і в період літніх канікул. ОАУ постійно надає методичну допомогу з організації олімпійської освіти в рамках реалізації загальнонаціональної програми «Олімпійське літо».

Провідним напрямом діяльності ОАУ є післядипломна освіта педагогічних кадрів. Для підвищення науково-теоретичного рівня вчителів, які викладають різні навчальні предмети з додаванням до них історії олімпійського руху, ОАУ розробила і з 2008 р. впровадила в практику систему, що дозволяє організувати безперервну підготовку педагогів з теоретичних і практичних питань впровадження олімпійської освіти на різних рівнях: через проведен-

ня засідань методичних об'єднань вчителів у школі, семінарів-практикумів і майстер-класів на районному та міському рівнях, курсів підвищення кваліфікації, всеукраїнських семінарів. Це починання ОАУ знайшло підтримку і велику зацікавленість педагогів.

На республіканському рівні для керівників і вчителів шкіл, методистів обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти щорічно, вже протягом восьми років, проводяться науково-практичні семінари, які порушують різні аспекти позитивного впливу олімпійської освіти на виховання підростаючого покоління.

Загальним питанням впровадження олімпійської освіти були присвячені такі всеукраїнські семінари:

2008 р. – «Олімпійська освіта в системі національної освіти»;

2009 р. – «Олімпійська освіта: проблеми та перспективи».

Питання формування ціннісних орієнтацій школярів піднімалися на таких семінарах:

2010 р. – «Роль олімпійської освіти у формуванні моральних і фізичних якостей особистості дитини»;

2013 р. – «Виховні цінності олімпізму»;

2015 р. – «Культурно-виховний потенціал олімпійського руху – потужний засіб формування моральних, естетичних і етичних цінностей».

«Олімпійське літо» в дитячому таборі «Електронік-Рівне», 2016 р.

Майстер-клас для вчителів – учасників всеукраїнського семінару «Виховні цінності олімпізму». Київ, 2013 р.

Проблемам, пов'язаним із соціалізацією школярів, було присвячено і семінар 2012 р. – «Формування соціально активної особистості засобами учнівського самоврядування в процесі олімпійської освіти».

Питання методології впровадження олімпійської освіти в навчально-виховний процес школи розглядали на таких семінарах:

2010 р. – «Реалізація олімпійської освіти в школах України»;

2011 р. – «Школярі і олімпізм».

Питанням залучення школярів до наукових досліджень у галузі олімпійського спорту й олімпійського руху був присвячений семінар 2014 р. – «Дослідно-експериментальна робота в сфері олімпійського руху – важливий напрям забезпечення духовного, інтелектуального, творчого розвитку школярів».

Програми семінарів, що включають доповіді провідних фахівців ОАУ, присвячені різним аспектам олімпійського руху, олімпійського спорту, питанням впровадження інноваційних педагогічних технологій у процес олімпійської освіти в рамках навчально-виховної роботи навчальних закладів. На цих семінарах проводяться також майстер-класи, тренінги, працюють дискусійні клуби, в процесі роботи яких педагоги мають можливість поділитися своїм досвідом з питань інтеграції олімпійських знань у викладання загальноосвітніх предметів, використання ціннісного потенціалу олімпізму в гармонійному вихованні школярів, проведення культурно-спортивних заходів з використанням олімпійських ритуалів і багато іншого.

У кожному з таких семінарів бере участь понад 200 педагогічних працівників з усіх регіонів України.

Нині Олімпійська академія України користується заслуженим авторитетом і займає гідне місце в дружній родині міжнародної спільноти, діяльність якої пов'язана з олімпійською освітою.

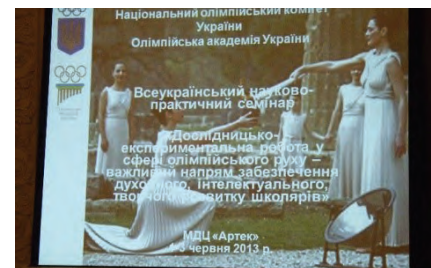
Основою міжнародних аспектів діяльності ОАУ є тісна співпраця з Центром олімпійських досліджень і освіти (Лозанна, Швейцарія), Міжнародним олімпійським комітетом (Лозанна, Швейцарія), Олімпійським музеєм (Лозанна, Швейцарія), Центром П'єра де Кубертена (Лозанна, Швейцарія), Міжнародним товариством олімпійських істориків (ISON), національними олімпійськими академіями понад 50 країн і передусім – з розташованою в грецькій Олімпії Міжнародною олімпійською академією, оскільки вона є координатором руху з поширення олімпійської освіти в усьому світі.

Щорічно, починаючи з 1993 р., Олімпійська академія України делегує своїх членів – викладачів вищих навчальних закладів, молодих дослідників, студентів, аспірантів, журналістів, олімпійців – для участі в сесіях і семінарах, що проводяться Міжнародною олімпійською академією в стародавній Олімпії. За цей час учасниками освітніх заходів були понад 200 представників України,

Президент Міжнародної олімпійської академії Ісідорос Кувелос і президент Олімпійської академії України Марія Булатова покладають вінок до стели П'єра де Кубертена. Олімпія, 2010 р.

Представники України Юрій Бріскін (перший від правої), Лариса Доценко (перша від лівої) та Лідія Радченко (друга від правої) – учасники сесії та семінарів Міжнародної олімпійської академії

Всеукраїнський науково-практичний семінар для педагогічних працівників «Дослідно-експериментальна робота в сфері олімпійського руху – важливий напрям забезпечення духовного, інтелектуального, творчого розвитку школярів». МДЦ «Артек», 2014 р.

Учасники молодіжного фестивалю «Спорт, культура, мистецтво». Стамбул, 2008 р.

які після повернення стали послами Міжнародної олімпійської академії в різних куточках нашої країни.

У 2008 р. молоді представники ОАУ Яків Щербашин і Ольга Апалькова завоювали право представляти нашу країну на молодіжному фестивалі «Спорт, культура, мистецтво», який відбувся в Стамбулі (Туреччина).

Представники України Альона Заронянець (2009 р.) і Георгій Лопатенко (2013 р.) стали володарями грантів Міжнародної олімпійської академії і Пелопонеського університету на навчання за магістерською програмою «Олімпійські дослідження, олімпійська освіта, організація і менеджмент олімпійського спорту».

У різні роки на запрошення Міжнародної олімпійської академії молоді українські вчені Олександр Томенко, Тетяна Рудковська та Ірина Бойко брали участь у семінарах і сесіях МОА як їх координатори.

З огляду на науковий авторитет, значний досвід розробки і впровадження системи олімпійської освіти, провідних фахівців ОАУ запрошують для читання лекцій і проведення семінарів з підвищення кваліфікації для

Альона Заронянець під час навчання за магістерською програмою «Олімпійські дослідження, олімпійська освіта, організація і менеджмент олімпійського спорту» в Олімпії, 2009 р.

тренерів і вчених – в Аргентину, Бразилію, Іспанію, Португалію, Францію, Мексику, Італію, Німеччину, Грецію, Туреччину, Польщу, Словаччину, Словенію, Хорватію, Сербію, Білорусію, Казахстан, Колумбію, Росію, Латвію, Литву, Китай, Республіку Корею, Монголію, Уругвай та інші країни.

Олімпійська академія України співпрацює з оргкомітетами багатьох значних наукових форумів, які проходять в Україні, сприяючи широкому впровадженню в їхні програми робіт з актуальних проблем олімпійського спорту. В полі зору ОАУ і міжнародні конференції з проблем сучасної спортивної медицини.

Провідні вчені ОАУ – постійні учасники передолімпійських наукових конгресів, починаючи з моменту здобуття Україною державної незалежності: 1992 р. – Торре-Молінос (Іспанія), 1996 р. – Даллас (США), 2000 р. – Брісбен (Австралія), 2004 р. – Салоніки (Греція), 2006 р. – Пінеролло (Італія), 2008 р. – Гуанчжоу (Китай).

На запрошення національних олімпійських комітетів і національних олімпійських академій провідні фахівці України в галузі олімпійського спорту читають лекції у навчальних закладах багатьох країн світу: Монголії, Венесуели, Словаччини, Італії, Іспанії, Китаю, Республіки Кореї, Єгипту, Франції, Німеччини, Казахстану, Молдови,

Ірина Бойко – координатор першого літнього семінару для молодих делегатів з Азербайджану. Олімпія, 2013 р.

Доповідь президента ОАУ Марії Булатової на II міжнародній конференції національних олімпійських академій «Перші Європейські ігри – новий виклик національним олімпійським академіям». Баку, 2015 р.

Президент МОК Жак Рогге (в центрі), президент НОК України Сергій Бубка (праворуч) та президент ОАУ Марія Булатова в Олімпійському музеї Національного університету фізичного виховання і спорту України. Київ, 2006 р.

Росії, Білорусії, Киргизстану, Мексики, Польщі, Литви, Малайзії, Куби та інших держав. Професіоналізм українських лекторів отри-

Члени делегації Національного олімпійського комітету України та Олімпійської академії Марокко дякують президенту Олімпійської академії України Марії Булатовій за ознайомлення з досвідом організації олімпійської освіти. Київ, 2011 р.

мав високу оцінку не тільки від зарубіжних фахівців олімпійського спорту, а й урядів різних країн.

Зарубіжні колеги – бажані гості в нашій країні. З представниками різних національних олімпійських академій, які приїжджають в Україну, проводяться зустрічі з обміну досвідом у питаннях організації їхньої діяльності, поширення олімпійських ідеалів серед

Член виконкому Олімпійської академії України Володимир Платонов на V міжнародному конгресі з фізичної культури, спорту і кінетотерапії. Бухарест (Румунія), 2015 р.

населення, залучення молоді до олімпійського руху та здорового способу життя.

Нашу країну в різні роки відвідували і чимало зробили для розвитку олімпійського руху та популяризації успіхів і досягнень України серед міжнародного олімпійського співтовариства сьомий, восьмий та дев'ятий президенти МОК Хуан Антоніо Самаранч, Жак Рогге, Томас Бах і президент Міжнародної олімпійської академії Ісідорос

Президент Олімпійської академії України Марія Булатова – керівник секції на XIII міжнародному конгресі «Олімпійський спорт і спорт для всіх». Алмати, 2009 р.

Дружній візит в Україну делегації Національного олімпійського комітету Алжиру й Олімпійської академії цієї країни. Київ, 2015 р.

Підписання договору про співпрацю між Олімпійською академією Литви й Олімпійською академією України. Київ, 2015 р.

Делегація з Республіки Казахстан в гостях у Олімпійської академії України. Київ, 2016 р.

Кувелос. Ці візити стали знаковими подіями не тільки в історії вітчизняного олімпійського руху, а й у суспільно-політичному житті нашої держави.

Олімпійська академія України також приймала делегацію Міжнародного товариства олімпійських істориків (IOH), до якої входили його президент Девід Воллечінскі (США) і генеральний секретар Ентоні Бійкер (Нідерланди). Приймала ОАУ і президента Асоціації національних олімпійських комітетів і президента Олімпійської ради Азії Ахмеда аль-Фахад аль-Ахмед аль-Сабах та інших високих гостей.

У своїй діяльності Олімпійська академія України спільно з Національним олімпійським комітетом України, Національним університетом фізичного виховання і спорту України, центрами олімпійських досліджень і освіти, у співпраці з Міжнародним олімпійським комітетом, Міжнародною олімпійською академією, національними олімпійськими академіями різних країн та іншими організаціями не тільки приділяє велику увагу популяризації ідей олімпізму, олімпійського спорту в нашій країні, а й значною мірою вплинула на формування позитивного іміджу нашої країни як гідного члена міжнародного олімпійського співтовариства.

Плідна діяльність тих, хто створював систему олімпійської освіти в нашій країні й зробив чимало корисного, реалізуючи різноманітні дослідницькі, освітньо-популяризаційні та інші проекти, започатковані Олімпійською академією України спільно з Національним олімпійським комітетом України, неодноразово відзначалися державними і відомчими нагородами, в тому числі відзнаками Міністерства освіти і науки

Президент МОК Томас Бах проводить у Києві олімпійський урок з українськими школярами. Київ, 2015 р.

Президент Асоціації національних олімпійських комітетів і президент Олімпійської ради Азії Ахмед аль-Фахад аль-Ахмед аль-Сабах – почесний гість ОАУ. Київ, 2013 р. Пояснення дає президент Олімпійської академії України Марія Булатова

Марія Булатова виступає в Афінах з інавгураційною промовою з нагоди відзначення її найвищою нагородою Міжнародної олімпійської академії «Афіна». 2012 р.

Фото на згадку про візит до України делегації Міжнародного товариства олімпійських істориків (IOH). Київ, 2015 р.

Президент Міжнародного олімпійського комітету Жак Рогге вручає президенту Олімпійської академії України Марії Булатовій медаль П'єра де Кубертена за самовіддане служіння олімпійському руху, 2010 р.

У 2016 р. за високі досягнення у розвитку вітчизняної науки Марія Булатова була нагороджена орденом княгині Ольги II ступеня, який їй вручив міський голова Києва Віталій Кличко

За значний особистий внесок у розвиток і популяризацію олімпійського руху в Україні та світі Марію Булатову було нагороджено почесною відзнакою Міжнародного олімпійського комітету – Трофеем президента МОК Томаса Баха. 2015 р.

Президент Міжнародного товариства олімпійських істориків Девід Воллечінскі вручив Марії Булатовій плаке, що носить ім'я першого президента МОК Дімітріоса Вікеласа, якою президент Олімпійської академії України відзначена за значний внесок у розвиток міжнародного олімпійського руху та олімпійської освіти. 2014 р.

України, Міністерства молоді та спорту України, Національної академії педагогічних наук України, а також нагородами різних міжнародних організацій.

Зокрема, серед високих відзнак Володимира Платонова – орден «За заслуги» III ступеня (1997), орден Ярослава Мудрого V ступеня (2006), орден «За заслуги» II ступеня (2009),

Олімпійський орден МОК (2001), монгольський орден Полярної зірки (2011) тощо.

Марію Булатову було нагороджено орденом княгині Ольги III ступеня (2010), орденом княгині Ольги II ступеня (2016), відзнакою МОК – медаллю П'єра де Кубертена (2009), Трофеем президента МОК Томаса Баха (2015), нагородою Міжнародної олімпійської акаде-

Різні нагороди і почесні відзнаки президента ОАУ Марії Булатової

мії «Афіна» (2012), плаке, що носить ім'я першого президента МОК Дімітріоса Вікеласа, – від Міжнародного товариства олімпійських істориків (2014), знаком Національного олімпійського комітету України «О. Д. Бутовський» (2014), медаллю Української академії наук «Прекрасна сила України» (2011), медаллю Національного олімпійського комітету Литви (2013) тощо.

Валентину Ермолову нагороджено знаком НОК України (2012), медаллю НОК України (2015), знаком Національної академії педагогічних наук України «К. Д. Ушинський» (2015).

Плаке НОК України були відзначені Юрій Павленко (2011, 2015), Лідія Радченко (2013), Яків Щербашин (2013), Денис Белокуров (2013).

Національний університет фізичного виховання та спорту України, Олімпійська академія України, Київ, Україна
dr.bulatova@gmail.com, ermolova51@bk.ru